

INTEGRATING INTERCULTURAL COMPETENCE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Irkaev Jasur,

*Faculty of Foreign languages, Senior teacher,
Karshi state university*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20604002>

Abstract. *This article examines the importance of integrating intercultural competence into English Language Teaching (ELT). In the context of globalization, language learning is no longer limited to mastering grammar and vocabulary but also involves understanding cultural diversity and developing effective communication across cultures. The study explores theoretical foundations of intercultural competence, its components, and its role in enhancing communicative competence. Using qualitative analysis of pedagogical practices, the paper highlights effective strategies for incorporating intercultural elements into English lessons, including the use of authentic materials, literature, and interactive activities. The findings suggest that integrating intercultural competence significantly improves students' motivation, critical thinking, and ability to communicate appropriately in diverse cultural contexts.*

Key Words: *intercultural competence, English language teaching, communicative competence, culture, globalization, EFL, cultural awareness.*

Аннотация. *В данной статье рассматривается важность интеграции межкультурной компетенции в преподавание английского языка. В условиях глобализации изучение языка выходит за рамки освоения грамматики и лексики и включает понимание культурного разнообразия и развитие эффективной межкультурной коммуникации. В статье анализируются теоретические основы межкультурной компетенции, её компоненты и роль в формировании коммуникативной компетенции. На основе качественного анализа педагогических практик представлены эффективные методы интеграции межкультурного компонента в процесс обучения. Результаты исследования показывают, что развитие межкультурной компетенции способствует повышению мотивации, развитию критического мышления и формированию навыков адекватного общения в различных культурных контекстах.*

Ключевые слова: *межкультурная компетенция, преподавание английского языка, коммуникативная компетенция, культура, глобализация, иностранный язык.*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda madaniyatlararo kompetensiyani integratsiya qilishning ahamiyati tahlil qilinadi. Globallashuv sharoitida til o'rganish faqat grammatik va leksik bilimlarni egallash bilan cheklanmay, balki turli madaniyatlarni tushunish va samarali muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. Maqolada madaniyatlararo kompetensiyaning nazariy asoslari, tarkibiy qismlari va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi roli ko'rib chiqiladi. Pedagogik tajribalar asosida dars jarayoniga madaniyatlararo elementlarni joriy etish usullari yoritilgan. Natijalar ushbu yondashuv o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, tanqidiy fikrlashini rivojlantirish va turli madaniy muhitlarda samarali muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam berishini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *madaniyatlararo kompetensiya, ingliz tilini o'qitish, kommunikativ kompetensiya, madaniyat, globallashuv, EFL.*

Kirish. *Zamonaviy dunyoda ingliz tili ta'lim, biznes, fan va texnologiya kabi sohalarda turli mamlakatlar va madaniyatlar o'rtasida muloqot qilish uchun qo'llaniladigan global lingua franca ga aylangan. Natijada, ingliz tilini o'qitish (ELT)*

maqsadlari faqat lingvistik kompetensiyani rivojlantirishdan, balki ko'p madaniyatli va ko'p tilli muhitlarda samarali muloqot qilish qobiliyatini shakllantirishga qarab o'zgardi.

Biroq ingliz tilida muvaffaqiyatli muloqot qilish faqat grammatika, lug'at va talaffuzni bilish bilangina cheklanmaydi. Ko'pincha tushunmovchiliklar til xatolaridan emas, balki madaniy me'yorlar, qadriyatlar va muloqot uslublaridagi farqlardan kelib chiqadi. Masalan, xushmuomalalik strategiyalari, tana tili va suhbat odatlari turli madaniyatlarda sezilarli darajada farq qiladi. Shuning uchun o'quvchilar til ko'nikmalari bilan bir qatorda madaniyatlararo ongni ham rivojlantirishlari zarur.

Madaniyatlararo kompetensiya turli madaniy muhit vakillari bilan samarali va mos ravishda muloqot qila olish qobiliyati sifatida ta'riflanadi. U madaniy bilimlar, ochiqlik va hurmat kabi munosabatlar hamda madaniy hodisalarni talqin qilish va bog'lash ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Ingliz tilini o'qitish kontekstida madaniyatlararo kompetensiyani integratsiya qilish o'quvchilarning nafaqat tilni yaxshi biluvchi, balki madaniy jihatdan sezgir muloqotchilarga aylanishiga yordam beradi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi ingliz tilini o'qitish jarayoniga madaniyatlararo kompetensiyani samarali integratsiya qilish yo'llarini o'rganishdir. Shuningdek, o'qituvchilar darslarda madaniy elementlarni qo'llash va o'quvchilarning real hayotdagi muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan amaliy strategiyalarni aniqlash ham ko'zda tutiladi.

Metodlar. Mazkur tadqiqot sifat (qualitative) tadqiqot dizayniga asoslangan bo'lib, unda ingliz tilini o'qitishda madaniyatlararo kompetensiyaga oid nazariy adabiyotlar va amaliy yondashuvlar tahlil qilindi. Mavzuni chuqur anglash maqsadida turli ilmiy manbalar, metodik qo'llanmalar va avvalgi tadqiqot ishlari o'rganib chiqildi.

Adabiyotlar tahlili bilan bir qatorda pedagogik kuzatuvlar va sinf amaliyotlari ham hisobga olindi. Jumladan, o'qituvchilarning madaniy mazmunni darslarga turli usullar orqali qanday integratsiya qilishi misollar asosida ko'rib chiqildi. Ayniqsa, o'quvchilarning faol ishtiroki va muloqotini rag'batlantiruvchi interaktiv va o'quvchiga yo'naltirilgan metodlarga alohida e'tibor qaratildi.

Tadqiqotda quyidagi metodlar tahlil qilindi: filmlar, yangilik maqolalari va badiiy matnlar kabi autentik materiallardan foydalanish; real hayotdagi madaniyatlararo vaziyatlarni rolli o'yinlar orqali modellashtirish; madaniy mavzularda guruh muhokamalari va bahslar tashkil etish; madaniy tushunmovchiliklarni ko'rsatadigan keys-stadilarni tahlil qilish; madaniyatni o'rganishga qaratilgan loyiha asosida o'qitish;

Ushbu yondashuvlar o'quvchilarning madaniyatlararo ongini, kommunikativ kompetensiyasini va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligi asosida baholandi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz tilini o'qitishda madaniyatlararo kompetensiyani integratsiya qilish o'quv jarayoniga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Birinchidan, madaniy mazmuni darslarga kiritish o'quvchilarning motivatsiyasi va faolligini oshiradi. O'quvchilar real hayotiy madaniy kontekstlar — an'analar, urf-odatlar va kundalik hayot tarzlari bilan tanishganda, tilga bo'lgan qiziqishlari ortadi va ular dars jarayonida faolroq ishtirok etadi. Madaniy mavzular darslarni mazmunli va hayotga yaqin qiladi.

Ikkinchidan, autentik materiallar madaniyatlararo tushunishni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Oddiylashtirilgan darslik materiallaridan farqli ravishda, autentik manbalar real til ishlatilishi va madaniy nozik jihatlarni aks ettiradi. Masalan, filmlar va videolar ijtimoiy xulq-atvor haqida vizual ma'lumot beradi, badiiy matnlar esa madaniy qadriyatlar va qarashlarni ochib beradi. Bu materiallar o'quvchilarga tilni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Uchinchidan, interaktiv o'qitish metodlari o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Rolli o'yinlar va simulyatsiyalar orqali o'quvchilar real madaniyatlararo vaziyatlarda tilni qo'llashni mashq qiladi. Masalan, biznes yoki sayohat jarayonidagi madaniyatlararo muloqot holatlari sahnalashtiriladi. Bu esa o'quvchilarga turli vaziyatlarda to'g'ri til, ohang va xulqni tanlashni o'rgatadi.

Yana bir muhim natija — tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining rivojlanishidir. O'quvchilar madaniyatlar o'rtasidagi o'xshashlik va farqlarni tahlil qilish orqali stereotiplarni qayta ko'rib chiqadi, o'z qarashlarini tahlil qiladi va kengroq fikrlashni o'rganadi.

Shuningdek, madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirish empatiya, bag'rikenglik va moslashuvchanlik kabi "yumshoq ko'nikmalar"ni ham shakllantiradi. Bu sifatlar zamonaviy global dunyoda juda muhim hisoblanadi.

Muhokama. Tadqiqot natijalari til o'qitishda faqat grammatika va lug'atga asoslangan an'anaviy yondashuvlardan voz kechish zarurligini ko'rsatadi. Bu elementlar muhim bo'lsa-da, ular real hayotdagi samarali muloqot uchun yetarli emas. Madaniyatlararo kompetensiya kommunikativ kompetensiyaning ajralmas qismi sifatida qaralishi kerak. Til va madaniyat bir-biridan ajralmas bo'lib, ularni birgalikda o'qitish samaraliroq natija beradi.

Bu jarayonda o'qituvchining roli juda muhim. U o'quvchilarni madaniy farqlarni anglashga yo'naltiruvchi rahbar vazifasini bajaradi. Bu esa to'g'ri material tanlash, puxta rejalashtirish va interaktiv metodlardan foydalanishni talab qiladi.

Shu bilan birga, ayrim muammolar ham mavjud: autentik materiallar yetishmasligi; o'qituvchilarning yetarli tayyorgarlikka ega emasligi; dars vaqtining cheklanganligi;

Bu muammolarni hal qilish uchun: o'qituvchilarni maxsus tayyorlash; raqamli resurslardan foydalanish; o'quv dasturlarini takomillashtirish zarur;

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'qitishda madaniyatlararo kompetensiyani integratsiya qilish globallashtirish sharoitida nihoyatda muhimdir. Bu o'quvchilarga nafaqat tilni bilish, balki turli madaniyat vakillari bilan samarali muloqot qilish imkonini beradi.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, madaniyatlararo yondashuv: motivatsiyani oshiradi; til ko'nikmalarini rivojlantiradi; tanqidiy fikrlashni kuchaytiradi; Autentik materiallar va interaktiv metodlar orqali o'qituvchilar dars jarayonini samarali tashkil eta oladi.

Ingliz tilini o'qitish faqat tilni o'rgatish emas, balki o'quvchilarni global jamiyatga tayyorlashdir. Madaniyatlararo kompetensiyaga e'tibor qaratish orqali ochiq fikrli, bag'rikeng va raqobatbardosh shaxslarni tarbiyalash mumkin.

References:

1. Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Multilingual Matters.
2. Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford University Press.
3. Deardorff, D. (2006). "Identification and Assessment of Intercultural Competence." *Journal of Studies in International Education*.
4. Fantini, A. (2009). *Assessing Intercultural Competence*. Federation of the Experiment in International Living.
5. Risager, K. (2007). *Language and Culture Pedagogy*. Multilingual Matters.
6. Liddicoat, A. J., & Scarino, A. (2013). *Intercultural Language Teaching and Learning*. Wiley-Blackwell.